

OBRAZ MUŻULMANÓW, MUŻULMANEK I ISLAMU W POLSKICH MEDIACH

Raport podsumowujący
analizy przekazów medialnych
za styczeń 2022

Dofinansowane przez
Unię Europejską

OBRAZ MUZUŁMANÓW, MUZUŁMANEK I ISLAMU W POLSKICH MEDIACH

Raport podsumowujący analizy przekazów medialnych
za styczeń 2022

AUTOR: **Piotr A. Rączkowiak**

REDAKCJA: **Filip A. Gołębiewski, Kamil Miliszewski**

WSPÓŁRACA: **Adriana Szaposznikow**

OPRACOWANIE GRAFICZNE I ŁAMANIE KOMPUTEROWE: **Ewa Górską, Andżelika Sochacka**

AUTOR ZDJĘCIA NA OKŁADCE: **Rumman Amin on Unsplash**

© **Piotr Rączkowiak, Filip Gołębiewski, Kamil Miliszewski, 2022**

© **Instytut Dyskursu i Dialogu, 2022**

ISBN 978-83-964373-3-4

Publikacja wydana jedynie w wersji cyfrowej do pobrania w PDF

Publikacja udostępniona jest na licencji

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 (CC BY-NC-ND)

Raport powstał w ramach projektu „**Let’s Empower, Participate and Teach each other to Hype Empathy: Challenging discourse about Islam and Muslims in Poland**”, realizowanego w ramach Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV).

Projekt finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie należą wyłącznie do autora(ów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej. Ani Unia Europejska, ani Komisja nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Praca naukowa opublikowana w ramach projektu międzynarodowego współfinansowanego ze środków programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pn. „PMW” w latach 2022-2023; umowa nr 5245/GRANT KE/2022/2

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Analiza tytułów materiałów	6
Treść przekazów medialnych	11
Podsumowanie i wnioski	17
Źródła	18

WPROWADZENIE

Niniejszy raport obejmuje przedstawienie i opisanie materiałów dotyczących muzułmanów, muzułmanek oraz islamu, które pojawiły się w polskich mediach internetowych oraz prasie i telewizji w okresie od 1.01.2022 do 31.01.2022 roku. Biorąc pod uwagę kryteria wskazane w raporcie otwarcia¹ w analizie badawczej materiałów przyjęto metodę jakościową. Jej zastosowanie zakłada „(...) subiektywny charakter własnej wiedzy i poznania. (...) Badając rzeczywistość społeczną musi (on – badacz) posługiwać się narzędziami „miękkimi”, elastycznymi, które łatwo może zmienić lub przekształcić po to, aby dostrzec w zjawisku nieprzewidziane wcześniej aspekty”². Wszystko po to, aby dotrzeć do głębi badanego zjawiska, i poszerzyć perspektywę poznawczą.³ Metoda jakościowa posłuży do zweryfikowania materiałów dotyczących przedmiotu badania pod kątem wizerunku muzułmanów i muzułmanek, islamu oraz ruchu islamistycznego w oczach polskiego odbiorcy mediów, jak również przejawu tendencji islamofobii występujących w polskich mediach. W niniejszym materiale będziemy posługiwali się często ogólnym określeniem islam na nazwanie występujących w mediach treści dotyczących religii, ruchu oraz społeczności islamskiej. Zabieg ten ma na celu uogólnienie, aby w sposób jasny i syntetyczny mówić o opisywanych zjawiskach.

W pierwszej kolejności niniejszego raportu starano się usystematyzować badany materiał pod względem jego relatywności w stosunku do islamu. W tym celu będziemy używać kwalifikacji, która jasno wskazuje nacechowanie do islamu przez twórcę treści (dotyczy to również tytułu badanego materiału). Treści te podzieliliśmy na pozytywne, negatywne oraz neutralne. Na wstępie należy wskazać, że badanych materiałów nie podzieliliśmy na treści informacyjne oraz materiały

publicystyczne. Powodem tego jest trudne do weryfikacji rozdzielenie tych gatunków w kontekście do badanych materiałów. Autorzy ich mówiąc o islamie przekazują treści o charakterze informacyjno-publicystycznym, łącząc te gatunki dziennikarskie. Co w perspektywie badawczej również stanowi obraz islamu w polskich mediach, który już na wstępie można zakładać, że nie jest wolny od opinii, a przynajmniej jasnego rozdzielenia ich od podawanych przez media faktów.

ANALIZA TYTUŁÓW MATERIAŁÓW

W badanym okresie stycznia 2022 roku temat islamu pojawił się w polskich mediach 17-krotnie. Tytuł artykułu odpowiada za sposób narzucenia narracji odbiorcom i ukazania zjawisk, osób, miejsc i wydarzeń w odpowiedniej perspektywie jaką przyjmuje autor. Większość tytułów badanych artykułów tworzonych było na zasadzie „klikalności”. Tytuł materiału pozwala już na wstępie stwierdzić, po jego przeczytaniu przez badacza, o motywacji do stworzenia danej treści. Artykuły, które jak w tym wypadku będące „clickbaitem” są tworzone, aby czytelnik jak najszybciej wszedł np. na daną stronę internetową, kliknął w artykuł (bądź materiał filmowy) oraz zapoznał się z jego treścią. Tytuły tak tworzone bywają nacechowane emocjonalnie, bądź przeinaczają rzeczywistą zawartość danego materiału.

LISTA ANALIZOWANYCH TYTUŁÓW PRZEKAZÓW MEDIALNYCH WG KOLEJNOŚCI W JAKIEJ ZOSTAŁY PODDANE ANALIZIE (Z UWZGLĘDNIENIEM KONKRETNIEGO MEDIUM I DATY POWSTANIA MATERIAŁU):

1. „Brytyjski” terrorysta uderzył w USA (Euro Islam, 18.01.2022r.⁴),
2. Shamima Begum będzie mogła powrócić do Wielkiej Brytanii, jeśli wygra proces sądowy (Londynek.net, 31.01.2022r.⁵),
3. Francja: udaremniono kolejny zamach w kościele (PCh24.pl, 29.01.2022r.⁶),
4. 20 lat CNN Arabic (SAT Kurier, 31.01.2022r.⁷),
5. Syria: Zdobyto ostatnie więzienie tzw. Państwa Islamskiego. Zginęły setki ludzi (Gazeta WROCŁAWSKA, 31.01.2022r.⁸),

6. Jak pomóc uchodźcom z Afganistanu? Dwie opinie: bydgoskiego ratusza i wojewody (Gazeta Pomorska, 31.01.2022r.⁹),
7. Lider niemieckich Zielonych „relatywistą szariatu”? (Wolne Media, 31.01.2022r.¹⁰),
8. Bangladesz zamyka plażę “tylko dla kobiet” po krytyce w mediach społecznościowych (Onet, 1.01.2022r.¹¹),
9. “Obraza islamu”. Pokazał światu, co zrobili talibowie (o2.pl, 4.01,2022r.¹²),
10. Abp Desfarges: nie uprawiamy prozelityzmu, a muzułmanie proszą o chrzest (Vatican News, 4.01.2022r.¹³),
11. Atak Państwa Islamskiego w Syrii. Są ofiary wśród żołnierzy (Rzeczpospolita, 3.01.2022r.¹⁴),
12. Irak/ Udaremniono kolejny atak dronów na cele amerykańskie w pobliżu Bagdadu (Radio Opole, 4.01.2022r.¹⁵),
13. USA chcą monitorować islamofobię na świecie (Euro Islam, 21.01.22r.¹⁶),
14. Teheran wystawia na widok publiczny rakiety balistyczne (TVN 24, 7.01.2022r.¹⁷),
15. Turcja: 19 Ujgurów złożyło do prokuratury skargę przeciwko chińskim władzom (Radio Maryja, 4.01.2022r.¹⁸),
16. Bestia podnosi głowę. Wraca strach przed Państwem Islamskim (Polska Times, 5.01.2022r.¹⁹),
17. Szwecja: Matka zwerbowała syna do walki w Syrii. Została oskarżona (Interia, 4.01.2022r.²⁰),

W powyższych tytułach można zauważyć różne zabiegi językowe mające na celu wywołanie u odbiorców skojarzeń z desygnatami kojarzonymi z islamem/muzułmanami:

- celowe użycie w tytułach sformułowań w cudzysłowie („Brytyjski”, „relatywistą szariatu”, „tylko dla kobiet”, „Obraza islamu”), jest przykładem na słowną wieloznaczność (dodatkowo przykuwa uwagę zgodnie z zasadą socjotechniki opisaną powyżej),
- podobny zabieg związany jest z bazowaniem na emocjach negatywnych, w tym przypadku na strachu i braku poczucia bezpieczeństwa: *Bestia podnosi głowę. Wraca strach przed Państwem Islamskim, Teheran wystawia na widok publiczny rakiety balistyczne, Atak Państwa Islamskiego w Syrii. Są ofiary wśród żołnierzy, Syria: Zdobyto ostatnie więzienie tzw. Państwa Islamskiego. Zginęły setki ludzi, „Brytyjski” terrorysta uderzył w USA, Szwecja: Matka zwerbowała syna do walki w Syrii. Została oskarżona, Atak Państwa Islamskiego w Syrii. Są ofiary wśród żołnierzy*, w charakter każdego tytułu wpisane są odwołania do czegoś negatywnego,
- część ma wydźwięk skutecznego zapewnienia odbiorcy uczucia bezpieczeństwa: *Szwecja: Matka zwerbowała syna do walki w Syrii. Została oskarżona, Irak/ Udamniono kolejny atak dronów na cele amerykańskie w pobliżu Bagdadu, Francja: udamniono kolejny zamach w kościele*, mają charakter neutralny, choć w pewnym kontekście może on być równocześnie postrzegany jako pozytywny,
- dodatkowo praktycznie wszystkie tytuły spełniają funkcję informacyjną wobec odbiorcy i przekazując mu jakiej treści może oczekiwać – choćby podając geograficzne miejsce opisywanego wydarzenia, zjawiska, sytuacji: *Turcja: 19 Ujgurów złożyło do prokuratury skrgę przeciwko chińskim władzom, Jak pomóc uchodźcom z Afganistanu? Dwie opinie: bydgoskiego ratusza i wojewody, Shamima Begum będzie mogła powrócić do Wielkiej Brytanii, jeśli wygra proces sądowy.*

Powyższe tytuły pod względem językowym można przyporządkować do następujących kategorii:

Tytuły o charakterze ambiwalentnym względem islamu/muzułmanów (czasami pozytywnym, bo przekonuje się odbiorcę o poczuciu bezpieczeństwa, a czasami neutralnym):

- *Irak/ Udaremniono kolejny atak dronów na cele amerykańskie w pobliżu Bagdadu;*
- *Francja: udaremniono kolejny zamach w kościele;*

Tytuły o charakterze negatywnym względem islamu/muzułmanów (w tytułach widoczny jest strach i bazowanie na braku poczucia bezpieczeństwa):

- *Bestia podnosi głowę. Wraca strach przed Państwem Islamskim;*
- *Teheran wystawia na widok publiczny rakiety balistyczne;*
- *Atak Państwa Islamskiego w Syrii. Są ofiary wśród żołnierzy;*
- *Syria: Zdobyto ostatnie więzienie tzw. Państwa Islamskiego. Zginęły setki ludzi;*
- *„Brytyjski” terrorysta uderzył w USA;*
- *Szwecja: Matka zwerbowała syna do walki w Syrii. Została oskarżona,*
- *Atak Państwa Islamskiego w Syrii. Są ofiary wśród żołnierzy.*

Tytuły o charakterze neutralnym względem islamu/muzułmanów:

- *Shamima Begum będzie mogła powrócić do Wielkiej Brytanii, jeśli wygra proces sądowy;*
- *20 lat CNN Arabic;*
- *Jak pomóc uchodźcom z Afganistanu? Dwie opinie: bydgoskiego ratusza i wojewody;*
- *Abp Desfarges: nie uprawiamy prozelityzmu, a muzułmanie proszą o chrzest;*
- *USA chcą monitorować islamofobię na świecie;*
- *Turcja: 19 Ujgurów złożyło do prokuratury skargę przeciwko chińskim władzom.*

Należy zauważyć, że część tytułów spełniają funkcję informacyjną wobec odbiorcy. Przekazywane treści w tytułach wskazują na miejsce, w którym działo się dane zjawisko, a odbiorca tym samym może oczekiwać konkretnych zjawisk, bądź sytuacji. Ma to miejsce w tytułach:

- *Turcja: 19 Ujgurów złożyło do prokuratury skargę przeciwko chińskim władzom;*
- *Jak pomóc uchodźcom z Afganistanu? Dwie opinie: bydgoskiego ratusza i wojewody;*
- *Shamima Begum będzie mogła powrócić do Wielkiej Brytanii, jeśli wygra proces sądowy.*

Część analizowanych tytułów używała cudzysłowu, aby podkreślić słowną wieloznaczność oraz przykuć uwagę odbiorcy. Miało to miejsce w przypadku tytułów:

- *Bangladesz zamyka plażę "tylko dla kobiet" po krytyce w mediach społecznościowych;*
- *"Obraza islamu". Pokazał światu, co zrobili talibowie;*
- *Lider niemieckich Zielonych „relatywistą szariatą”?*
- *„Brytyjski” terrorysta uderzył w USA.*

Budowany za pomocą takich środków wizerunek wskazuje, że autorzy operują stereotypizującymi kategoriami dotyczącym muzułmanów i odwołują się do aspektu emocjonalności. Mimo, iż robią to aby przekazać odbiorcom informacje, to należy też zwrócić uwagę, że większość potencjalnych zagrożeń wymienionych w treści jest geograficznie od Polski odległa. W badanej grupie przekazów medialnych dotyczących muzułmanów, muzułmanek i Islamu, odbiorca otrzymuje tylko jeden materiał (w warstwie tytularnej), który bezpośrednio odnosi się do wydarzeń na terytorium Polski: *Jak pomóc uchodźcom z Afganistanu? Dwie opinie: bydgoskiego ratusza i wojewody*. Dlatego sposób postrzegania muzułmanów, muzułmanek i Islamu w Polsce odbywa się nie wprost, ale ma charakter pośredni, oraz następuje za pomocą przenoszenia prezentowanych w mediach wydarzeń z Europy lub krajów poza nią na sytuacje, jakie mają miejsce w Polsce.

Jak już wspomniano wcześniej prezentowane tytuły mają tendencję do nazwania je „klikbaitami”. Dane zjawisko występuje w mediach powszechnie i jest strategią, mającą zapewnić kliknięcia dla danego medium, a osiągnięte jest najczęściej za pomocą prostych narzędzi manipulacyjnych takich jak: pytania retoryczne, rankingi, zagadki, znaki zapytania itp²¹. Wykorzystanie tej metody może skutkować brakiem spójności tak skonstruowanego tytułu z jego treścią. Należy stwierdzić, że w podanych wyżej przykładach nie stwierdzono takiego działania – co oznacza, że następuje korelacja tytułu z treścią.

TREŚĆ PRZEKAZÓW MEDIALNYCH

Zdecydowanie bardziej skomplikowana jest analiza zawartości przekazów i problematyki w nich zawartej i to pomimo, iż są one, jak wspomnieliśmy, komplementarne z tytułami. Najważniejszym czynnikiem mającym tu zastosowanie będzie językowy obraz muzułmanów, muzułmanek i islamu jaki odbiorca otrzymuje w treści: od negatywnego (świadczącego o prawdopodobnym występowaniu islamofobii lub jej elementów), poprzez neutralny mający charakter często stricte informacyjny, aż do wizerunku pozytywnego. Poniżej przedstawiamy skrócony opis zawartości poszczególnych materiałów z analizą treści.

NEGATYWNE:

„Brytyjski” terrorysta uderzył w USA”

Sytuacja przedstawiona w materiale dotyczy USA i Wielkiej Brytanii. Określenie Brytyjski celowo użyte jest w cudzysłowie, gdyż dla autora cechą nadrzędną jest nie posiadanie paszportu, ale bycie islamistą. Odbiorca otrzymuje odnośniki do innych tekstów, w których media zagraniczne ukazane są jako tuszujące prawdziwe oblicze zamachowców islamistycznych. Następuje łatwe połączenie słowa terrorysta, czyli zamachowiec islamistyczny (dodatkowe określenia wzmagające przekaz: ISIS i “zamachowcami z Al-Kaidy”). Odbiorca otrzymuje rekapitulację innych zamachów np.: z użyciem broni biologicznej. Dodatkowo następuje wskazanie (ze strony jego brata), że sprawca jest psychicznie chory. Pomiędzy akapitami pojawia się autoreklama: “Ekstremizm islamski to nie tylko terroryzm. Od 12 lat zwracamy na to uwagę. Wesprzyj nas”. Jako wsparcie zaprezentowanych treści podano (potępiające ten atak) stanowisko Muzułmańskiej Rady Wielkiej Brytanii, a także wspomniano, że rodzina zamachowca współpracowała z policją nad uwolnieniem zakładników.

Francja: udaremniono kolejny zamach w kościele

Artykuł opisuje sytuację z Francji oraz atmosferę narastającego zagrożenia islamu (i ataków) wobec chrześcijan i Kościołów. Terrorysta (który zaplanował wcześniej atak i groził przez telefon proboszczowi), to islamista – mężczyzna o północnoafrykańskich rysach twarzy, który jest niezrównoważony psychicznie. Posiada atrybuty, które umożliwiają jego identyfikowanie do konkretnej religii: miał przy sobie Koran, był ubrany w dżellabę i modlił się w stronę Mekki. W artykule pojawia się krytyka władz, które ukrywają prawdziwą tożsamość niedoszłego zamachowca, choć wiedzą, że “był wielokrotnie notowany w policyjnych kartotekach za różne przestępstwa. Nie był jednak zaklasyfikowany jako islamista”. Podsumowanie zawiera komentarz: “Katolicy nie ukrywają swego oburzenia. Kiedy już dojdzie do zamachu, przyjeżdżają wszyscy ministrowie, jak na defiladę. A kiedy uda się zapobiec tragedii, twierdzą, że sprawa jest wątpliwa, że był to ktoś niezrównoważony”. Odbiorca otrzymuje jeden głos ze strony katolików wskazujący, że niedosze ataki terrorystów nie są odpowiednio nagłaśniane, a francuskie władze nie interweniują.

Bangladesz zamyka plażę “tylko dla kobiet” po krytyce w mediach społecznościowych

Artykuł opisuje sytuację w Syrii z Bangladeszu. Jest tam informacja o anulowaniu decyzji “specjalnej plaży” zarezerwowanej tylko dla kobiet i dzieci pod naporem krytyki z mediów społecznościowych. Bangladesz został nazwany konserwatywnym krajem o dominującej religii islamu. Mowa jest także o zbiorowych gwałtach w Koks Badżar i segregacji płci (np. w miejscach pracy) w powiązaniu z Talibami oraz o przychylności władz wobec “radykalnych islamistów”.

“Obraza islamu”. Pokazał światu, co zrobili talibowie

W materiale zastosowano silny lead, który działa stereotypowo (choć pełni jednocześnie funkcję informacyjną): „Na rozkaz talibów w Afganistanie ścięto kilka głów... manekinów. Dlaczego? Modele ich zdaniem obrażają islam”. Materiał prezentuje odbiorcy jak dziwni, niebezpieczni, nieracjonalni (wskazuje się straty gospodarcze) i zacofani są islamiści: “odcinali głowy kobiecym manekinom po tym, jak talibowie uznali je za niegodne i obrażające Islam. Podkreślono, że kult kogokolwiek lub cze-gokolwiek innego niż Allaha to w islamie grzech”. W treści pojawia się tweet, w którym pada hasło “Allah Akbar”.

Syria: Zdobyto ostatnie więzienie tzw. Państwa Islamskiego. Zginęły setki ludzi

Artykuł opisuje wydarzenia w Syrii. Opowiada o przetrzymywaniu zakładników w nieludzkich warunkach, używaniu dzieci jako żywych tarcz. Użyte zostały w nim słowa: „bojownicy Państwa Islamskiego” oraz nacechowane negatywnie stwierdzenia, jak: „więzienia tzw. Państwa Islamskiego w Syrii, które definitywnie opanowały siły kurdyjskie”. Czy chociażby stwierdzenia w stylu: „W walkach zginęło ponad 300 osób, głównie zatrzymanych przez ISIS, ale także członków syryjskich sił bezpieczeństwa”.

Teheran wystawia na widok publiczny rakiety balistyczne

Sytuacja na linii Teheran-USA. Informacja o wystawieniu rakiet balistycznych tego rodzaju, który był wykorzystywany do ataków na amerykańskie bazy w Iraku. Mowa jest o zabiciu Sulejmaniego, zemście Teheranu jeśli USA nie postawi winnych przed sądem, domniemanej prowokacji Teheranu, która być może pracuje nad głowicami nuklearnymi podczas rozmów z Zachodem w sprawie międzynarodowej umowy nuklearnej z 2015 roku.

USA chcą monitorować islamofobię na świecie

W prezentowanym materiale jest mowa o „Ustawie o zwalczaniu globalnej islamofobii”. Artykuł pokazuje tło historyczne, a także omawia całości problematyki islamofobii. Autor podkreślił wątek zrównując antysemityzm do islamofobii. Artykuł nawiązuje do polityki amerykańskiej i reprezentantek islamu tzw. „Dżihad squad” (środowiska kilku polityków, liberalnych muzułmanów), które zostało określone jako islamofobiczne. W artykule brak jest definicji islamofobii.

Szwecja: Matka zwerbowała syna do walki w Syrii. Została oskarżona

Materiał dotyczy sytuacji ze Szwecji i opisuje pierwszy przypadek postawienia matce zarzutu zbrodni wojennej: przyczynienie się do rekrutowania przez tzw. Państwo Islamskie własnego syna, który w wyniku jej działań zginął w Syrii mając 16 lat. W drugiej części następuje opis kobiety oskarżonej przez władze o zbrodnie wojenne, ale również o bezprawne pobieranie zasiłku społecznego ze Szwecji w trakcie pobytu w innym państwie.

Bestia podnosi głowę. Wraca strach przed Państwem Islamskim

W materiale przedstawiona zostaje ogólna sytuacja Państwa Islamskiego. Zwrócono szczególną uwagę na zwiększenie jego aktywności, przeprowadzonych przez tę organizację atakach. W artykule jest mowa o syryjskim reżimie, który wykorzystuje obecną sytuację na swoją korzyść mobilizując nowe oddziały i szerząc propagandę.

Lider niemieckich Zielonych „relatywistą szariatu”?

Materiał opisuje wewnętrzne tarcia pomiędzy politykami i aktywistami pochodzenia irańskiego w Niemczech, oraz analizuje kwestię uznania części (szariatu) i podporządkowanie go konstytucji. Z obu stron pojawia się wiele zarzutów o islamofobię i złą wolę, trwającą już od wielu lat.

Atak Państwa Islamskiego w Syrii. Są ofiary wśród żołnierzy

Artykuł informuje o aktach - mowa o tzw. Państwie Islamskim, dżihadystach, samowznaczym kalifacie, prowadzeniu działań o charakterze terrorystycznym na terenie Iraku i Syrii.

NEUTRALNE:

Abp Desfarges: nie uprawiamy prozelityzmu, a muzułmanie proszą o chrzest

W materiale zostaje opisana sytuacja międzynarodowa na linii katolicyzm kontra islam. Wobec Islamu nie użyto stereotypów, choć ze względu na charakter medium (Vatican News) katolicyzm jest faworyzowany i spełnia rolę nadrzędnej religii, do której przyłączenia pragną dobrowolnie muzułmanie (zostaje użyte określenie: „proszą się”). W artykule pojawia się również słowo: „prozelityzm”, ale bez definicyjnego objaśnienia. Zwieńczeniem jest informacja o beatyfikacji 19 męczenników, w tym bp. Pierre’a Claverie OP oraz trapistów z Tibhirine.

Turcja: 19 Ujgurów złożyło do prokuratury skargę przeciwko chińskim władzom

Odbiorca otrzymuje krótki opis sytuacji Ujgurów (najczęściej muzułmanów) w Chinach. Położono nacisk na sposób w jaki są traktowani w Chinach oraz w Turcji. Pojawia się kontrpunkt, że dzięki polityce prowadzonej w Państwie Środka „ujgurskie kobiety wyzwoliły się od islamskiego fundamentalizmu” i przestały być „maszynami do produkowania dzieci”. Materiał dochowuje zasady oddzielenia informacji od komentarza.

Irak/ Udaremniono kolejny atak dronów na cele amerykańskie w pobliżu Bagdadu

Informacja o zestrzeleniu dronów przez siły powietrzne Iraku nad bazą wojskową w pobliżu Bagdadu, w której stacjonują żołnierze armii USA. W artykule mowa jest o zemście, koalicji międzynarodowej na czele USA wobec Państwa Islamskiego i terrorystach z Państwa Islamskiego.

Shamima Begum będzie mogła powrócić do Wielkiej Brytanii, jeśli wygra proces sądowy

Materiał dotyczy obywatelki Wielkiej Brytanii. Artykuł opowiada o młodych dziewczynach, które są nagabywane przez ISIS za pośrednictwem Internetu do wyjazdu z rodzinnego kraju i wstąpienia w szeregi terrorystów. W artykule oddano głos młodej Brytyjce, która twierdzi, że jest ofiarą współczesnego niewolnictwa. Władze oskarżają ją o posiadanie filmu na temat produkcji bomb oraz instrukcji, jak skonstruować skuteczną broń. Podkreślana jest mściwość ISIS, które każe śmiercią za opuszczenie ich szeregów.

POZYTYWNE:

20 lat CNN Arabic

W artykule przedstawiono pozytywny obraz CNN Arabic. Mowa jest o arabskim jako jednym z najpopularniejszych języków. Podkreśla się, że „rola krajów arabskojęzycznych w globalnym krajobrazie geopolitycznym znacząco się zmieniła, a Zjednoczone

Emiraty Arabskie - gdzie CNN Arabic ma swoją siedzibę - stały się ważnym strategicznie graczem w światowej gospodarce". CNN przedstawione jako bardzo rzetelne i nowoczesne źródło informacji, które zamierza oddać więcej głosu kobietom i młodzieży.

Jak pomóc uchodźcom z Afganistanu? Dwie opinie: bydgoskiego ratusza i wojewody

W artykule użyto słów i stwierdzeń, które podkreślają pozytywny obraz islamu oraz muzułmanów. Mówi się o nich: uchodźcom z Afganistanu, afgańskich współpracowników polskiego wojska (którzy wraz z rodzinami musieli uciekać z kraju przed zemstą Talibów). Zaznaczono, że połowa uchodźców to kobiety z dziećmi - więc większość to mężczyźni (tak ocieplają wizerunek imigranta). Ocieplanie następuje także przez podkreślenie ponad 20-letniej służby (wsparcia) muzułmanów dla polskiego wojska. W artykule podkreśla się pomoc rządu jako niewystarczającą. Zwraca się uwagę na próbę medialnej kłótni i przerzucania odpowiedzialności za migrantów.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Analiza styczniowych materiałów medialnych dotyczących muzułmanów, muzułmank i islamu przynosi, kilka wniosków. Przedstawiają się one następująco:

- Tytuły mają charakter informacyjno-opiniotwórczy. Z pozoru podają informacje, np. precyzują kraj opisywanej sytuacji/wydarzenia, ale w tym samym czasie bazują na sensacyjności i zestawiają muzułmanów z określoną grupą słów np. „terrorysta”, „zamach”, „zamachowiec”, „obraza Islamu”, „atak Państwa Islamskiego”, „strach”, co już na wstępie wpływa na percepcję odbiorcy. Co oznacza, że tytuły artykułów mają tendencję do ustawiania czytającego na określony odbiór zawartości.
- Dominują informacje negatywne. Kwestia ich doboru wydaje się oczywista – dotyczą wydarzeń, które spełniają kryteria istotności, ale biorąc pod uwagę sposób zaprezentowania jest on pejoratywny. W takim przypadku odbiorca nie znając szerszego kontekstu i dostając niepogłębioną treść podświadomie przyjmuje, że charakterystycznym stanem będzie uczucie zagrożenia ze strony muzułmanów lub w mniejszym stopniu, gdy treść ma charakter neutralny - sceptycyzm i ostrożność.
- Obraz jaki otrzymuje odbiorca, wpisuje się w pewien schemat dotyczących badanych treści i utrwala jego konkretny (stereotypowy) wizerunek. Dzieje się tak ponieważ, suma składowych elementów tworzących przekaz medialny: najczęściej tytuł, a także treść (w warstwie językowej) są negatywne i budują obraz, który zgodnie z definicją „odnosi się do reprezentacji danego podmiotu w umyśle postrzegających go osób, jak i do wszystkich elementów składowych tej reprezentacji z osobna”²².

Kwestią dyskusyjną pozostaje celowość opisanych powyżej praktyk wykonanych poprzez autorów poszczególnych materiałów. Może ona w równym stopniu wynikać z braku wiedzy, jak ze świadomej indywidualnej decyzji (intencjonalność działań) twórcy, lub nawet szerzej z założeń redakcyjnych obowiązujących w danym medium.

ŹRÓDŁA

1 Gołębiowski F., Górski E., Rączkowiak P., Obraz muzułmanów, muzułmanek i islamu w polskich mediach. Raport otwarcia z monitoringu mediów, styczeń 2022, Instytut Dyskursu i Dialogu, Toruń 2022.

2 Pilch T., Bauman T., Zasady badań pedagogicznych Strategie ilościowe i jakościowe, Wydawnictwo Naukowe „Żak”, Warszawa 2001, s. 268.

3 Zob. tamże, s. 268.

4 Euroislam.pl, <https://euroislam.pl/brytyjski-terrorysta-uderzyl-w-usa/>, dostęp: 27.09.22.

5 Londynek.net, https://londynek.net/wiadomosci/article?jdnews_id=83331, dostęp: 27.09.22.

6 Polonia Christiania24, <https://pch24.pl/francja-udaremniiono-kolejny-zamach-w-kosciele/>, dostęp: 27.09.22.

7 SAT Kurier, <https://satkurier.pl/news/213314/20-lat-cnn-arabic.html>, dostęp: 28.09.22.

8 Gazeta WROCŁAWSKA, <https://gazetawroclawska.pl/syria-zdobyto-ostatnie-wiezienie-tzw-panstwa-islamskiego-zginely-setki-ludzi/ar/c1-16023511>, dostęp: 28.09.22.

9 Gazeta Pomorska, https://pomorska.pl/jak-pomoc-uchodzcom-z-afganistanu-dwie-opinie-bydgoskiego-ratusza-i-wojewody/ar/c1-16024471?utm_source=facebook.com&utm_medium=gazeta-pomorska&utm_content=wiadomosci-bydgoszcz&utm_campaign=jak-pomoc-uchodzcom-z-afganistanu-dwie-opinie-bydgoskiego-ratusza-i-wojewody, dostęp: 28.09.22.

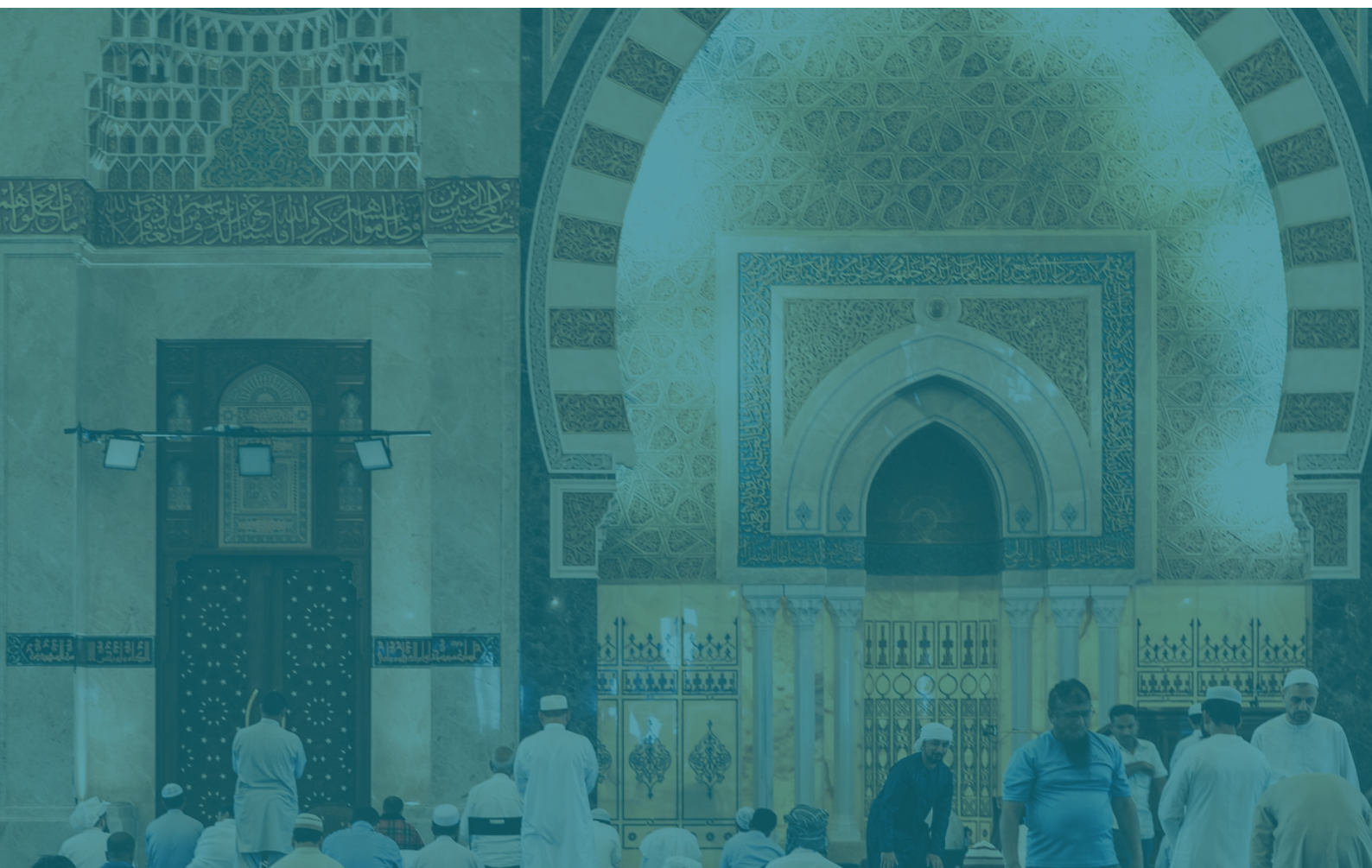
10 Wolne Media, <https://wolnemedi.net/lider-niemieckich-zielonych-relatywista-szariatu/>, dostęp: 28.09.22.

11 Onet, https://podroze.onet.pl/aktualnosci/bangladesz-zamyka-plaze-tylko-dla-kobiet-po-krytyce-w-mediach-spolecznościowych/2kgmxts?utm_source=sentione.com_viasg_podroze&utm_medium=referral&utm_campaign=leo_automatic&srcc=ucs&utm_v=2, dostęp: 28.09.22.

12 o2.pl, <https://www.o2.pl/informacje/obrazu-islam-pokazal-swiatu-co-zrobili-talibowie-6722733398575968a>, dostęp: 28.09.22.

- 13 VATICAN NEWS, <https://www.vaticannews.va/pl/kosciol/news/2022-01/abp-desfarges-nie-uprawiamy-prozelityzmu-a-muzulmanie-prosza-o.html>, dostęp: 28.09.22.
- 14 Rzeczypospolita.pl, <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art19250391-atak-panstwa-islamskiego-w-syrii-sa-ofiary-wsrod-zolnierzy>, dostęp: 28.09.22.
- 15 Radio Opole.pl, <https://radio.opole.pl/104,525660,irak-udaremniiono-kolejny-atak-dronow-na-cele-ame>, dostęp: 29.09.22.
- 16 Euroislam.pl, <https://euroislam.pl/usa-chca-monitorowac-islamofobie-na-swiecie/>, dostęp: 28.09.22.
- 17 TVN 24.pl, <https://tvn24.pl/swiat/iran-rakiety-balistyczne-wystawione-w-centrum-teheranu-5551824>, dostęp: 29.09.22.
- 18 Radio.Maryja.pl, <https://www.radiomaryja.pl/informacje/turcja-19-ujgurow-zlozylo-do-prokuratury-skarge-przeciwko-chinskim-wladzom/>, dostęp: 30.09.22.
- 19 PolskaTimes.pl, https://i.pl/bestia-podnosi-glowe-wraca-strach-przed-panstwem-islamskim/ar/c1-15984513?utm_source=facebook.com&utm_medium=polskatimes&utm_content=fakty-swiat&utm_campaign=bestia-podnosi-glowe-wraca-strach-przed-panstwem-islamski, dostęp: 30.09.22.
- 20 Interia, <https://wydarzenia.interia.pl/zagranica/news-szwecja-matka-zwerbowała-syna-do-walki-w-syrii-zostala-oskar,nId,5749329>, dostęp: 30.09.22.
- 21 DYNAMIKA PRZEMIAN W MEDIACH (2019). Identyfikacja i analiza clickbaitów w informacyjnych tekstach dziennikarskich: rekonesans metodologiczny. https://media.uj.edu.pl/documents/1384650/134373778/EBOOK-Dynamika+przemian+w+mediach+2019_bez+C.pdf/ba-2b1a78-793a-47c2-bf8b-7d4edc581e2c, dostęp: 27.09.22.
- 22 M. Łączyński, Analiza wizerunku, [w:] Metody badania wizerunku w mediach, red. M. Łączyński, Warszawa 2001, s. 80.

Publikacja została wydana jedynie w wersji cyfrowej do pobrania w PDF

ISBN 978-83-964373-3-4

